

Susijusių ir partnerinių įmonių vertinimas, įmonių statuso nustatymas

Verslo produktyvumo skyriaus programų
vadovė **Dovilė Zaleskienė**





Statuso nustatymo svarba

Pareiškėjo tinkamumas

(tam tikrose priemonėse didelėms įmonėms pagalba neteikiama)

Finansavimo intensyvumo nustatymas

(gali skirtis labai mažoms, mažoms, vidutinėms ir didelėms įmonėms)

Sunkumų patyrimo vertinimas

(papildomi kriterijai didelėms įmonėms)

Pagalba nustatant, kas sudaro „**Vieną įmonę**“



Vertinimo žingsniai

Schemos braižymas

Susijusių ir partnerinių
įmonių nustatymas

SVV deklaracijos
pildymas

Statuso nustatymas



Apibrėžtis

ES teisės aktai:

- [Europos Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo;](#)
- [Komisijos reglamento \(ES\) Nr. 651/2014 I priedas](#)

Lietuvos teisės aktai:

- [Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas \(toliau – SVV įstatymas\);](#)
- [Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašas;](#)
- [Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašas](#)

Pagalbinis dokumentas:

- [MVĮ apibrėžties vartotojo vadovas](#)



Ryšiu tarp įmonių nustatymas

Savarankiškos
įmonės

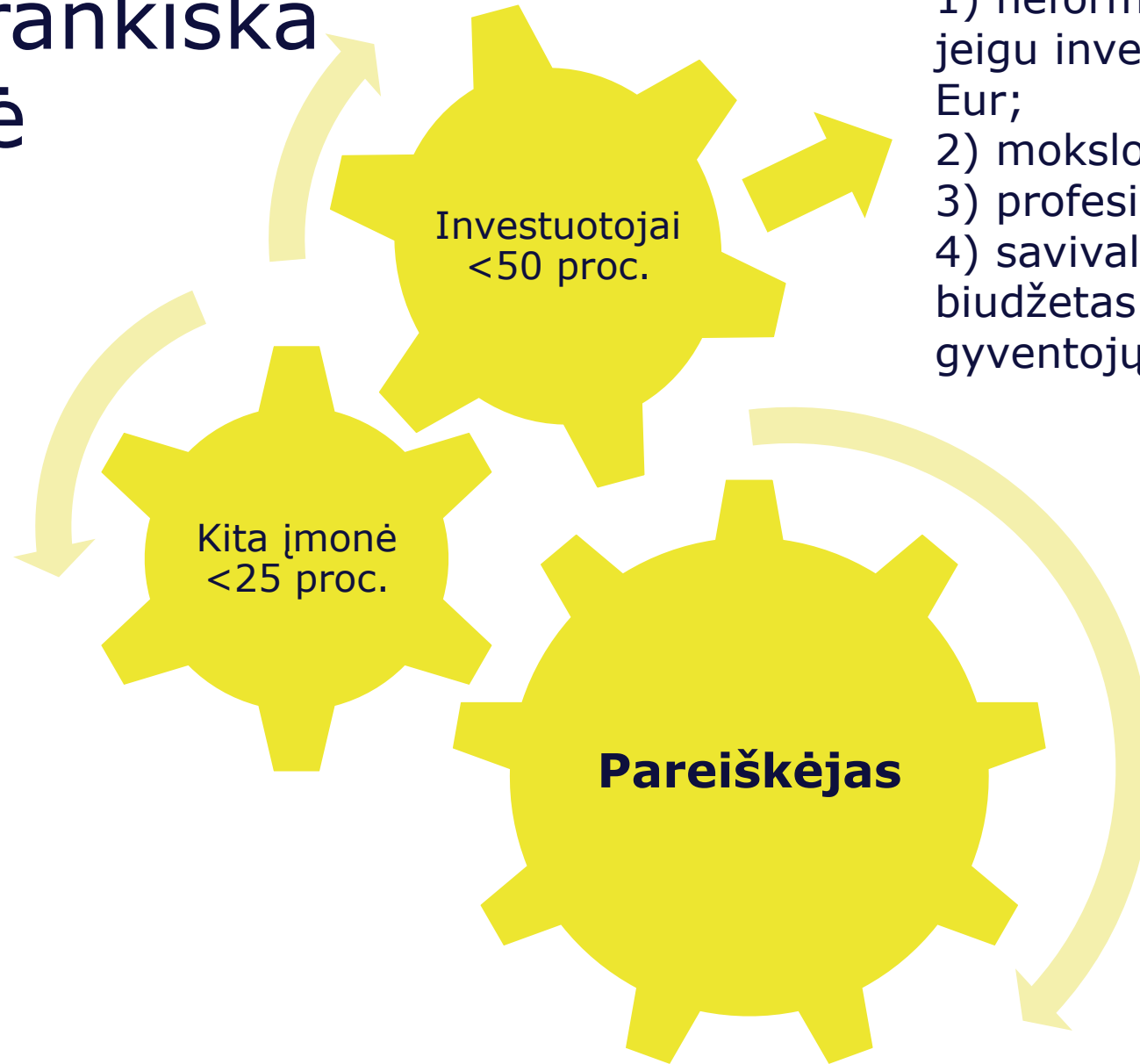
Nesavarankiškos
įmonės

Susijusios įmonės

Partnerinės įmonės



Savarankiška įmonė



- 1) neformalieji investuotojai, jeigu investicija <1,25 mln. Eur;
- 2) mokslo ir studijų institucijos;
- 3) profesionalieji investuotojai;
- 4) savivaldybės, kurių metinis biudžetas <10 mln. Eur ir gyventojų <5 tūkst.



Įmonės apibrėžtis I

- Įmonė yra bet kuris ekonominę veiklą vykdančias subjektas, kad ir koks jo teisinis statusas, t. y. įmone laikomi tiek juridiniai, tiek fiziniai asmenys, vykdančios ekonominę veiklą.
- SVV įstatymo 2 straipsnio 15 ir 21 punktai:
 - *Smulkiojo ar vidutinio verslo subjektas – labai maža, maža ar vidutinė įmonė, atitinkančios šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, arba verslininkas, atitinkantis šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytas sąlygas.*
 - *Verslininkas – fizinis asmuo, kuris verčiasi ekonomine veikla*.*

**Fizinis asmuo, laikomas vykdančiu ekonominę veiklą, jeigu verčiasi pagal verslo liudijimą, individualios veiklos pažymą, ūkininko pažymėjimą, autorines sutartis, nuomoja nekilnojamąjį turtą, turi atsinaujinančią elektros energiją generuojančią elektrinę (pvz. saulės, vėjo), kurios pagamintą elektros energiją parduoda į tinklą kaip elektros energijos gamintojas, ar kt. būdais gauna komercinių pajamų kaip fizinis asmuo.*



Įmonės apibrėžtis II

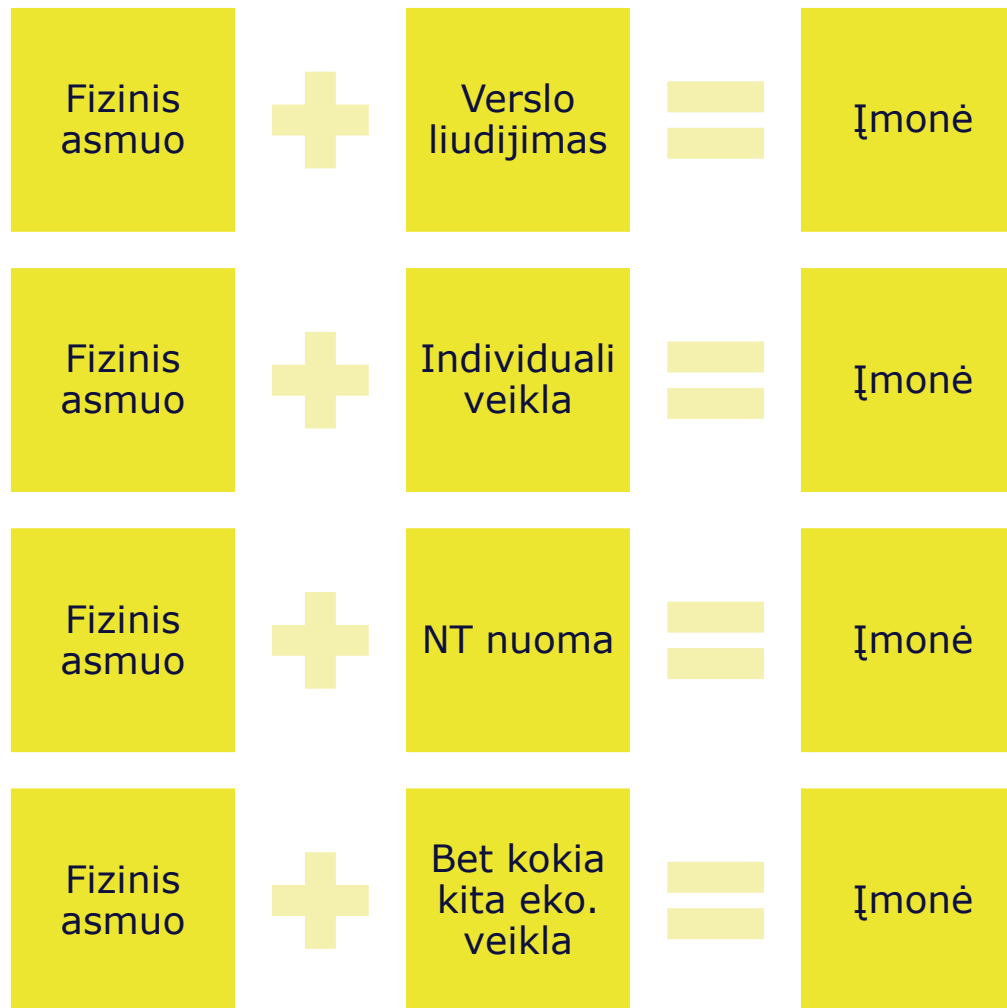
Europos Sąjungos Teisingumo Teismas konstatavo, kad bendrovės kontrolinį akcijų paketą turintis subjektas, kuris efektyviai kontroliuoja šią bendrovę tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaudamas jos valdyme, taip pat turi būti laikomas ūkio subjektu (įmone)**.



Vertinama, kad fizinis asmuo verčiasi ekonomine veikla, jeigu atitinka abu žemiau nurodytus kriterijus:

- 1) turi kontrolinį akcijų paketą (daugumą dalyvių balsų), t. y. >50 proc.;
- 2) tiesiogiai dalyvauja įmonės valdyme (yra vadovas arba valdybos narys).

***Vadovaujantis Europos Komisijos Konkurencijos generalinio direktorato išaiškinimais dėl [2006-01-10 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo Byloje C-222/04 \(112-114 punktai\)](#).*





Nesavarankiška įmonė





Susijusi įmonė I

(pagal SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalį)

Susijusios įmonės – tai įmonės, kurias sieja bent vienas iš šių ryšių:

- 1) viena įmonė turi **daugumą dalyvių balsų** kitoje įmonėje;
- 2) viena įmonė turi teisę **skirti ir atšaukti daugumą kitos įmonės valdymo, priežiūros ar administravimo organo narių**;
- 3) įmonei suteikta teisė daryti **lemiamą poveikį** kitai įmonei dėl sutarčių, sudarytų su ta kita įmone, arba dėl šios įmonės steigimo dokumentų nuostatų;
(ilgalaikės bendradarbiavimo, tiekimo, finansavimo sutartys ir pan., veto teisė)
- 4) įmonė, turinti dalyvių balsų kitoje įmonėje, kuri dėl su tos kitos įmonės dalyviais sudarytų sutarčių **kontroliuoja daugumą šios įmonės dalyvių balsų**;



Susijusi įmonė II

(pagal SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalį)

Susijusios įmonės – tai įmonės, kurias sieja bent vienas iš šių ryšių:

<...>

5) kai dėl to paties **fizinio asmens ar kartu veikiančių fizinių asmenų** veiklos susiformavęs bent vienas 1-4 punktuose nurodytas įmonių ryšys, jeigu šios įmonės verčiasi **tokia pačia veikla ar tokios pačios veiklos dalimi toje pačioje rinkoje ar susijusiose rinkose;**

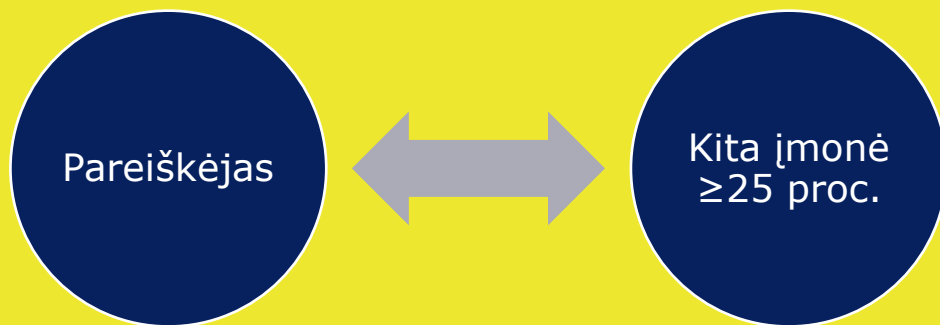
(kartu veikiantys fiziniai asmenys – pvz. šeimos ryšiais susiję asmenys ar kt.)

6) kai tarp įmonių yra susiformavęs bent vienas 1-4 punktuose nurodytas įmonių ryšys per vieną ar kelias įmones arba per 3 straipsnio 15 dalyje nurodytus investuotojus.



Partnerinė įmonė

(pagal SVV įstatymo 2 straipsnio 12 dalį)



Partnerinės įmonės – įmonės, pagal SVV įstatymą nepriskiriamos prie susijusių įmonių ir tiesiogiai ar netiesiogiai (per vieną ar kelias susijusias ar partnerines įmones) turinčios ne mažiau kaip 25 ir ne daugiau kaip 50 procentų kitos įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) turinčios ne mažiau kaip 25 ir ne daugiau kaip 50 procentų visų kitos įmonės dalyvių balsų.



Ryšių per fizinį asmenį (kartu veikiančių fizinių asmenų grupę) nagrinėjimas

Fizinis asmuo (kartu veikiančių fizinių asmenų grupė)

- Partnerinių įmonių lygmeniu ryšiai nenagrinėjami
- Susijusių įmonių lygmeniu vertinamas rinkų aspektas *(taikomas SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 2 punktas)*

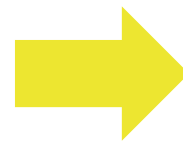
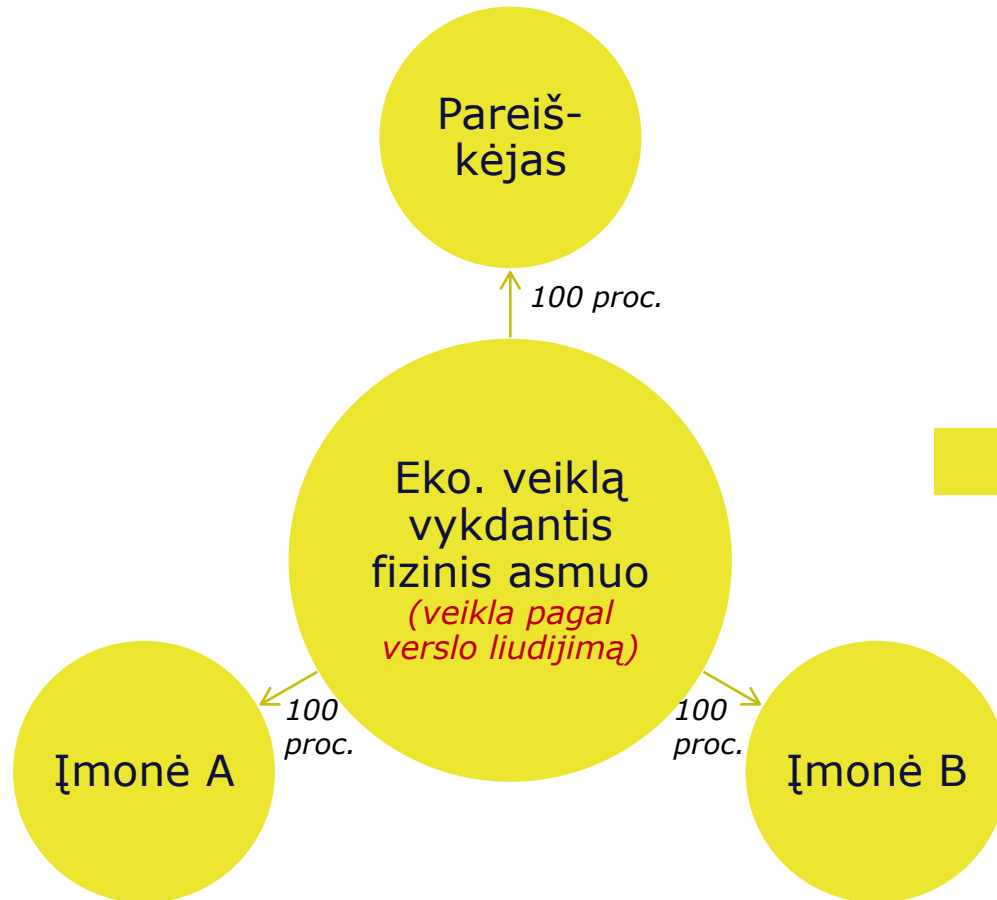
Ekonominę veiklą vykdančias fizinis asmuo

- Ryšiai nagrinėjami tokiu pačiu principu kaip ir įmonių atveju *(nagrinėjami tiek partnerinių, tiek susijusių įmonių ryšiai)*
- Susijusių įmonių atveju rinkų aspektas nenagrinėjamas *(taikomas SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punktas)*



Praktiniai pavyzdžiai I

Susijusių/partnerinių įmonių nustatymas

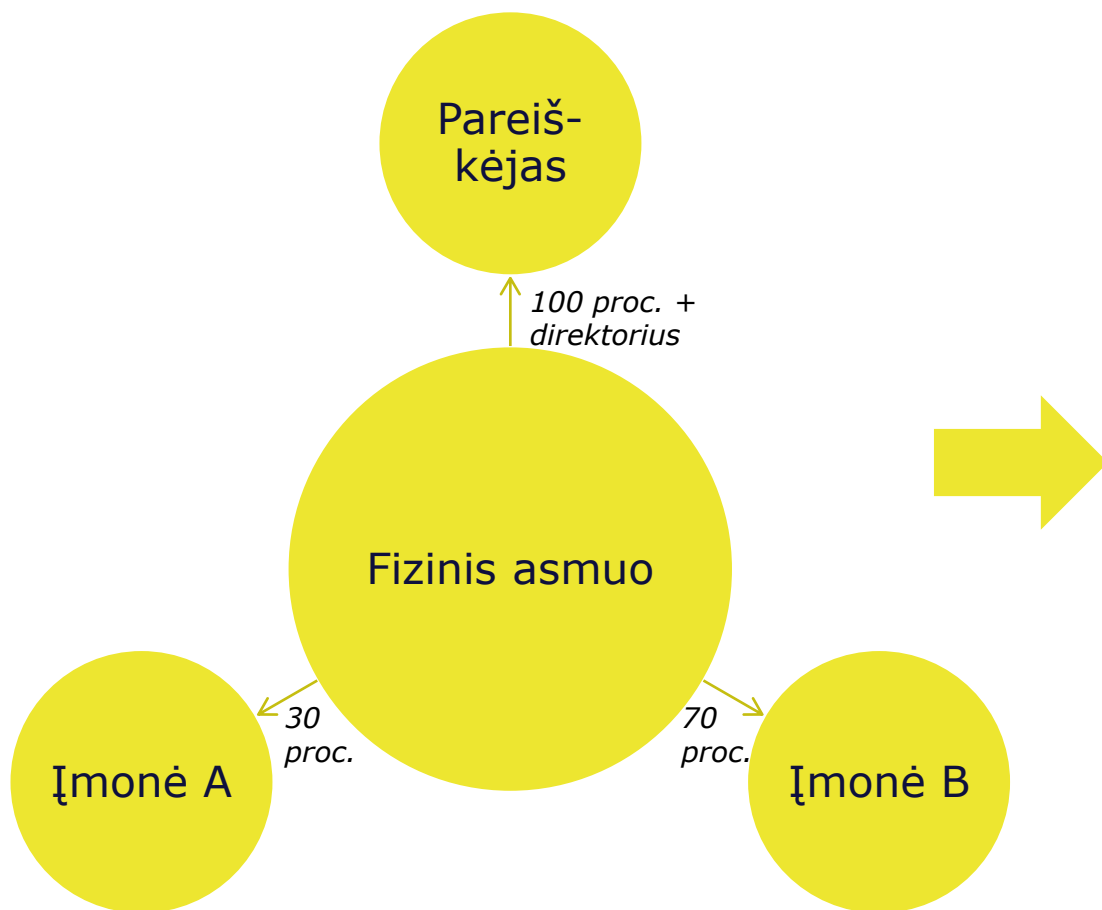


Pareiškėjas yra susijęs su ekonominę veiklą vykdančiu fiziniu asmeniu, įmonėmis A, B



Praktiniai pavyzdžiai II

Susijusių/partnerinių įmonių nustatymas



Fizinis asmuo laikomas vykdančiu ekonominę veiklą, nes tenkina abi sąlygas:

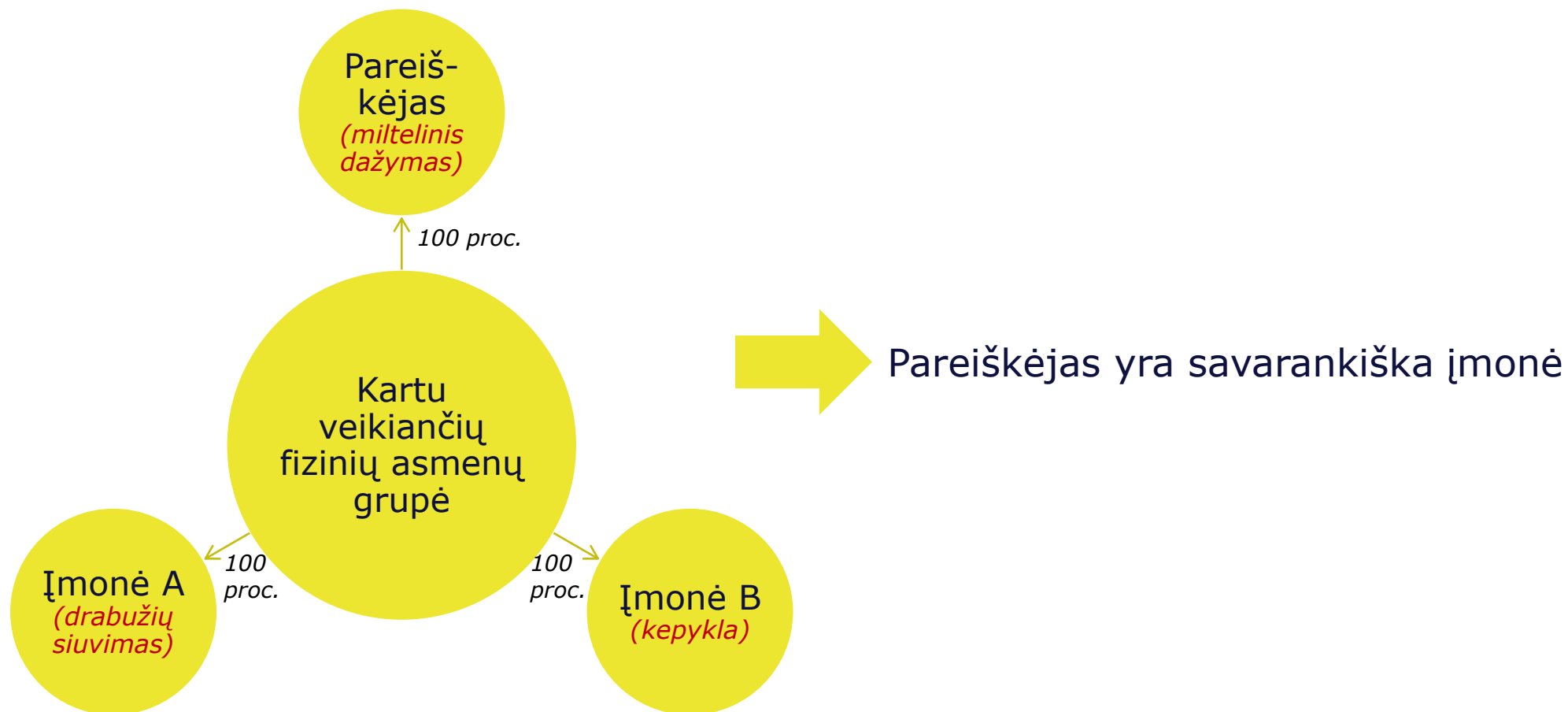
- 1) turi daugumą pareiškėjo ir įmonės B dalyvių balsų;
- 2) yra pareiškėjo įmonės vadovas.

Pareiškėjas yra susijęs su ekonomine veikla vykdančiu fiziniu asmeniu, įmone B, taip pat turi partnerinę įmonę – A.



Praktiniai pavyzdžiai III

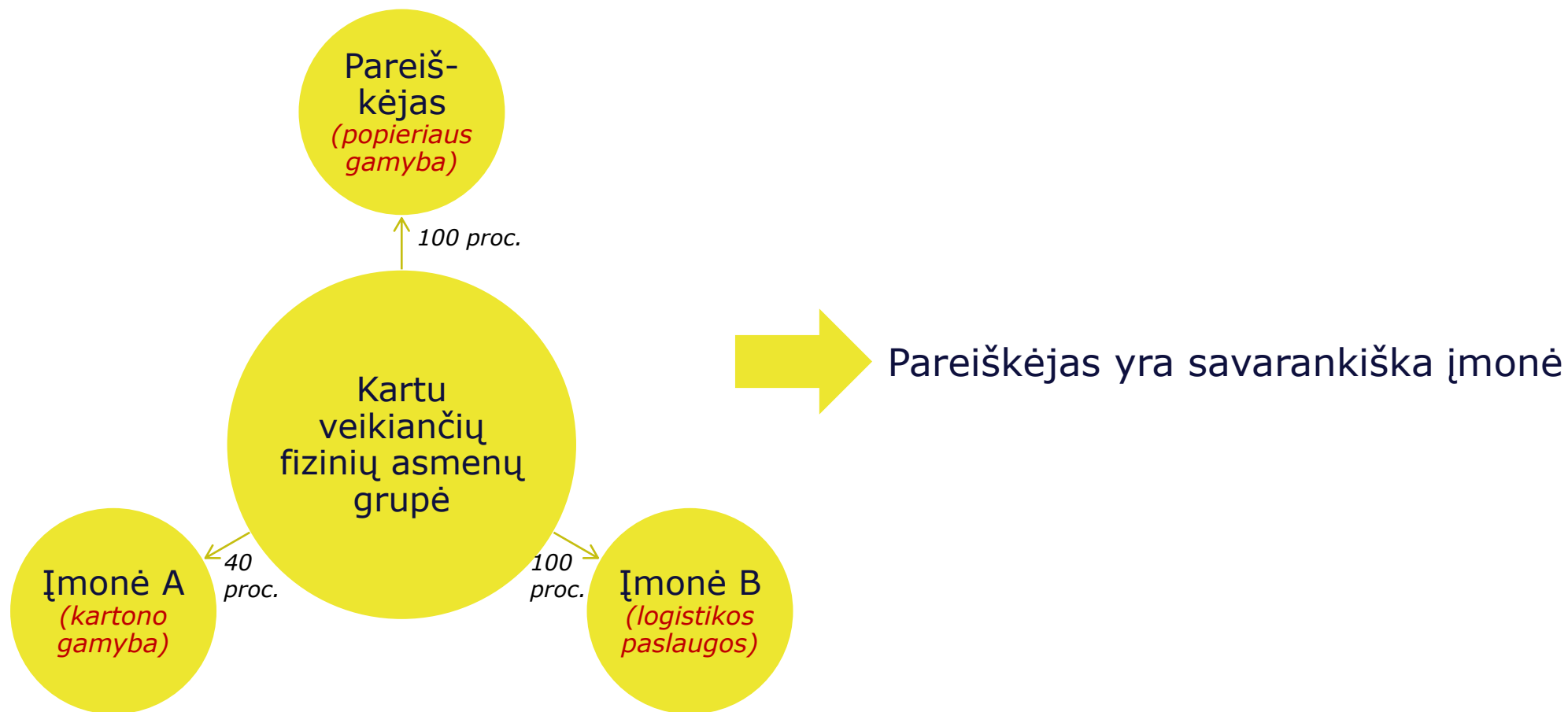
Susijusių/partnerinių įmonių nustatymas





Praktiniai pavyzdžiai IV

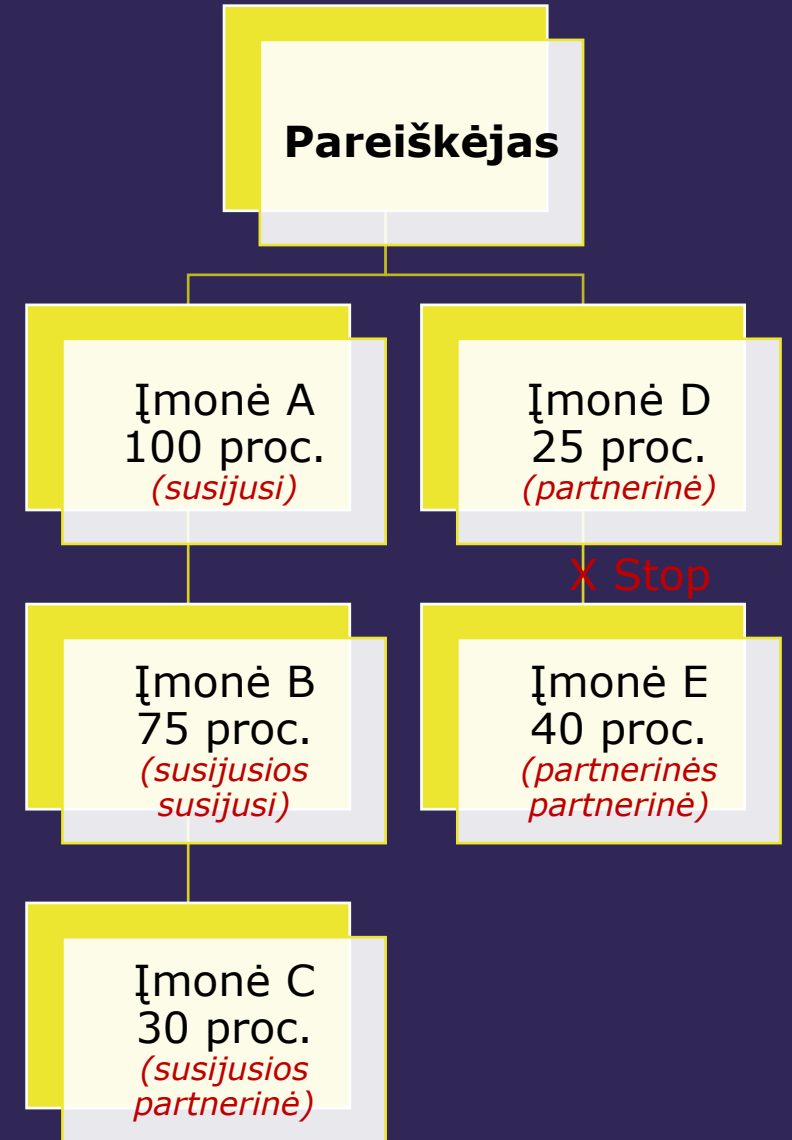
Susijusių/partnerinių įmonių nustatymas





Ryšiu tarp įmonių nagrinėjimas

- Nagrinėjamos ne tik su pareiškėju susijusios ir partnerinės įmonės, bet ir:
 - susijusių susijusios,
 - susijusių partnerinės,
 - partnerinių susijusios įmonės.
- Įmonių partnerių ryšiai su partnerinėmis įmonėmis nenagrinėjami (nebent šios įmonės yra susijusios tiekimo ir vartojimo ryšiais, t. y. yra viena kitos produkcijos vartotojos (tiekėjos).





Statusas

Rodiklių ribos

Įmonės statusas	Darbuotojų skaičius	Metinė apyvarta, mln. Eur <i>(pelno (nuostolių) ataskaita)</i>	Turtas, mln. Eur <i>(balansas)</i>
Vidutinė	<250	≤50	≤43
Maža	<50	≤10	≤10
Labai maža	<10	≤2	≤2



Praktiniai pavyzdžiai I

Statuso nustatymas (rodiklių apskaičiavimas)



Pareiškėjo susijusi įmonė – A, partnerinė – B

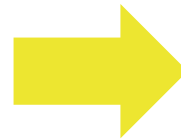
	Pareiškėjas	Įmonė A	Įmonė B	Skaičiavimas
Darbuotojų skaičius	150	25	100	$150+25+100*0,3 = \mathbf{205}$
Apyvarta, mln. Eur	20	8	10	$20+8+10*0,3 = \mathbf{32}$
Turtas, mln. Eur	2	6	25	$2+6+25*0,3 = \mathbf{15,5}$



Praktiniai pavyzdžiai II

Statuso nustatymas

Duomenys	
Darbuotojų skaičius	205
Apyvarta, mln. Eur	32
Turtas, mln. Eur	15,5



Įmonės statusas	Darbuotojų skaičius	Metinė apyvarta, mln. Eur	Turtas, mln. Eur
Vidutinė	<250	≤50	≤43
Maža	<50	≤10	≤10
Labai maža	<10	≤2	≤2

← arba →



Turėto statuso galima netekti iš karto įmonių susijungimo, išigijimo atveju

Statuso nustatymas

Pagal [Smulgiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašo](#) 13.12.2 papunktį statuso nustatymui naudojami paskutinių 2 metų duomenys arba 3 metų, jeigu per pastaruosius 2 metus įmonės statusas keitėsi:

Eil. Nr.	Užųpraeitų metų verslo subjekto statusas	Užpraeitų metų verslo subjekto statusas	Praėjusių metų verslo subjekto statusas	Verslo subjekto statusas SVV deklaracijos pateikimo metu
1.	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas	SVV subjektas	Ne SVV subjektas
2.	Ne SVV subjektas	SVV subjektas	SVV subjektas	SVV subjektas
3.	SVV subjektas	SVV subjektas	SVV subjektas	SVV subjektas
4.	SVV subjektas	Ne SVV subjektas	SVV subjektas	SVV subjektas
5.	SVV subjektas	SVV subjektas	Ne SVV subjektas	SVV subjektas
6.	SVV subjektas	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas
7.	Ne SVV subjektas	SVV subjektas	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas
8.	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas	Ne SVV subjektas

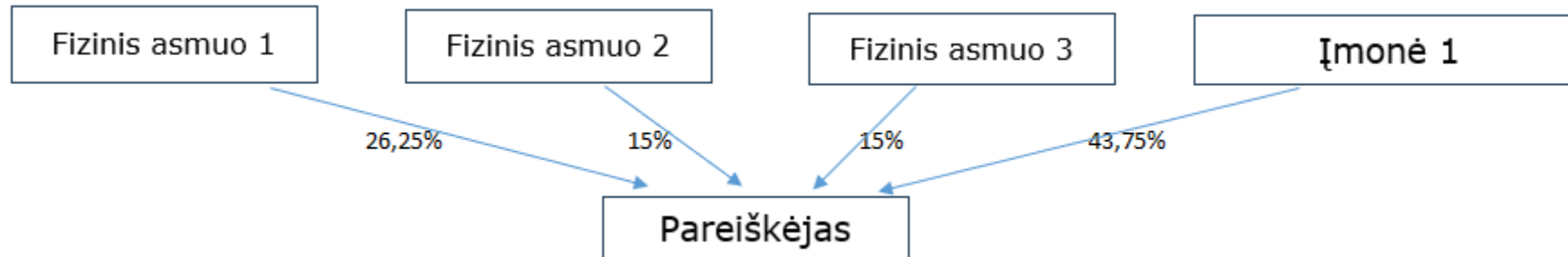


Ką dar svarbu žinoti?

- **SVV subjektui nepriskiriamos** įmonės, kuriose valstybė ar savivaldybė tiesiogiai/ netiesiogiai turi ≥ 25 proc. akcijų/dalyvių balsų;
(SVV įstatymo 3 straipsnio 11 punktą)
- SVV deklaracijoje turi būti nurodytos ne tik Lietuvoje, bet ir **užsienyje registruotos** susijusios ir partnerinės įmonės;
- VĮ Registrų centras turi būti pateikti reikalingi finansinės atskaitomybės (toliau – FA) dokumentai;
- Jeigu išnagrinėjus įmonių tarpusavio teisinius ir ekonominius santykius matyti, kad jos per fizinį asmenį arba kartu veikiančių fizinių asmenų grupę sudaro **vieną ekonominį vieneta**, net jeigu jų formaliai nesieja nei vienas SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalyje nurodytas kriterijus, jos laikomos susijusiomis.



Neformalus investuotojas (1 pavyzdys):



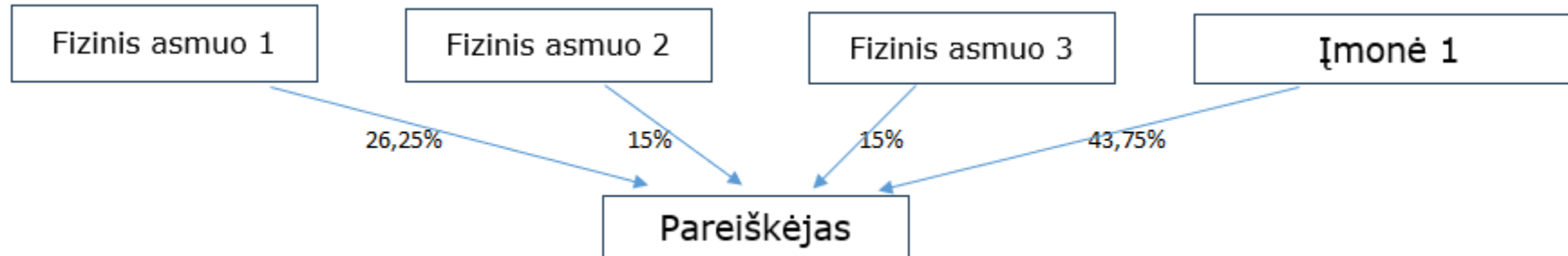
Sąlygos:

- SVV deklaracijoje Pareiškėjas nurodo, kad yra savarankiška įmonė, o Įmonė1 – neformalus investuotojas, kurio duomenys pagal išimtį nėra traukiami į SVV deklaraciją.
- Įmonė1 veikla – **pagrindinių buveinių veikla/holdingo veikla** bei papildomai investicinė veikla.
- Pagal FA duomenis taip pat matome, kad Įmonė1 turi 10 dukterinių įmonių, iš kurių viena prekiauja vieninteliu Pareiškėjo parduodamu produktu – išmaniomis motociklų apsaugos sistemomis.
- Investavimo sutarties, kurioje būtų aptartos investavimo sąlygos ir pasitraukimo strategija tarp įmonių, nėra, tik akcijų pirkimo-pardavimo sutartis.

Klausimas: ar SVV deklaracijos duomenys teisingi, t.y. ar Pareiškėjas yra savarankiška įmonė?



Neformalus investuotojas (1 pavyzdys):



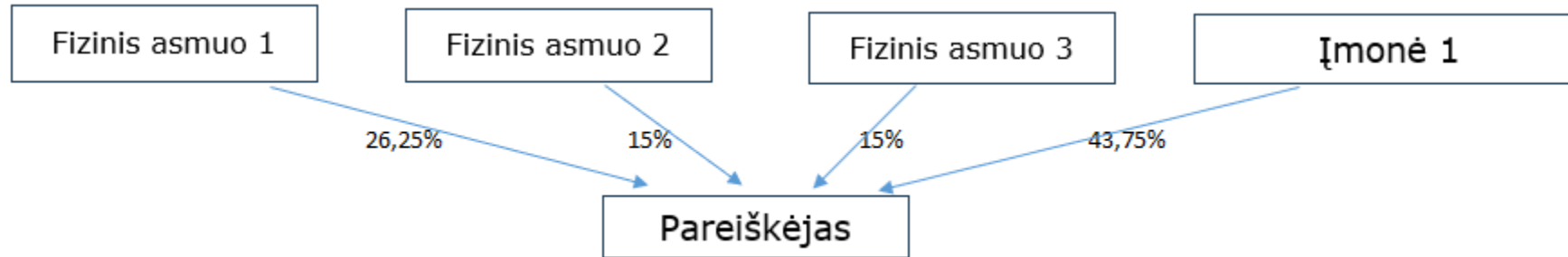
Atsakymas:

Ne, Pareiškęjas nėra savarankiška įmonė, Įmonė1 yra jo partnerinė įmonė, nes:

- Įmonė1 nėra rizikos kapitalo įmonė, kuri įtraukta į LitBan`o/Ko-investicinio fondo ar kitos valstybės verslo angelų tinklą.
- Įmonė1 pagrindinė veikla nėra investavimas. Investuojant į Pareiškęją investuojama į tą pačią rinką.
- Nėra investavimo sutarties, tik akcijų pirkimo-pardavimo sutartis, iš kurios nėra matoma, kad Įmonė1 veikia ne tik kaip paprastas akcininkas, bet investuotojas, siekiantis vienintelio tikslo – gauti kiek įmanoma aukščiausią investicinę grąžą ir pelningai pasitraukti iš MVĮ (pasitraukimo strategija ir kt.).



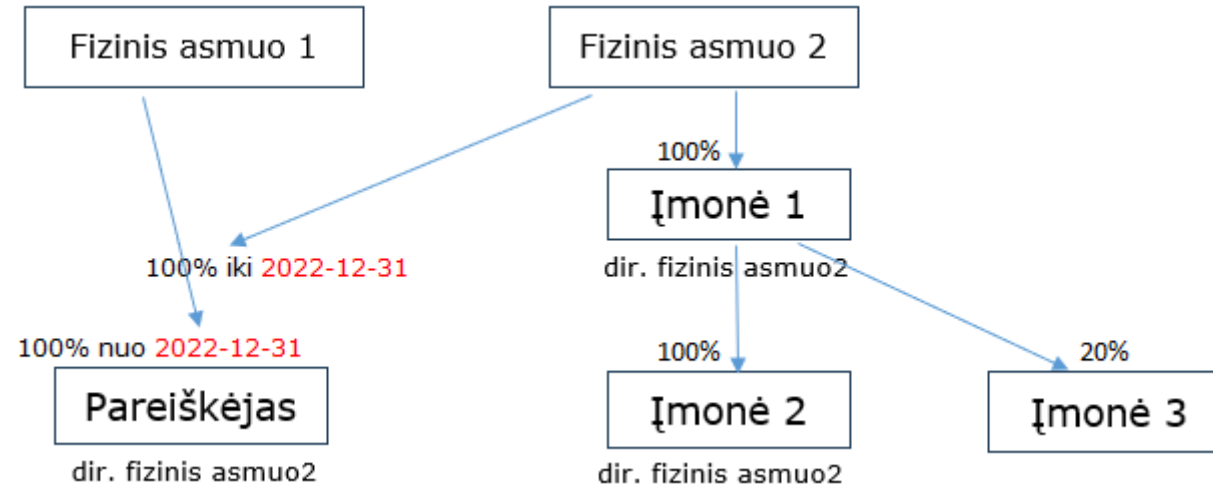
Neformalus investuotojas (1 pavyzdys):



	Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius, 2022m.	Apyvarta, Eur 2022m.	Bazinė turto vertė, Eur 2022m.	Skaičiuojama dalis, atsižvelgiant ar tai pareiškėjas, ar susijusi, ar partnerinė, proc.	Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius, 2022m.	Apyvarta, Eur 2022m.	Bazinė turto vertė, Eur 2022m.
Pareiškėjas	3	341.256,00	86.000,00	100,00	3	341.256,00	86.000,00
Įmonė 1	545	116.957.000,00	56.400.000,00	43,75	238,44	51.168.687,50	24.675.000,00
				Viso:	241,44	51.509.943,50	24.761.000,00



Kartu veikiantys fiziniai asmenys + ekonominis vienetas (3 pavyzdys):



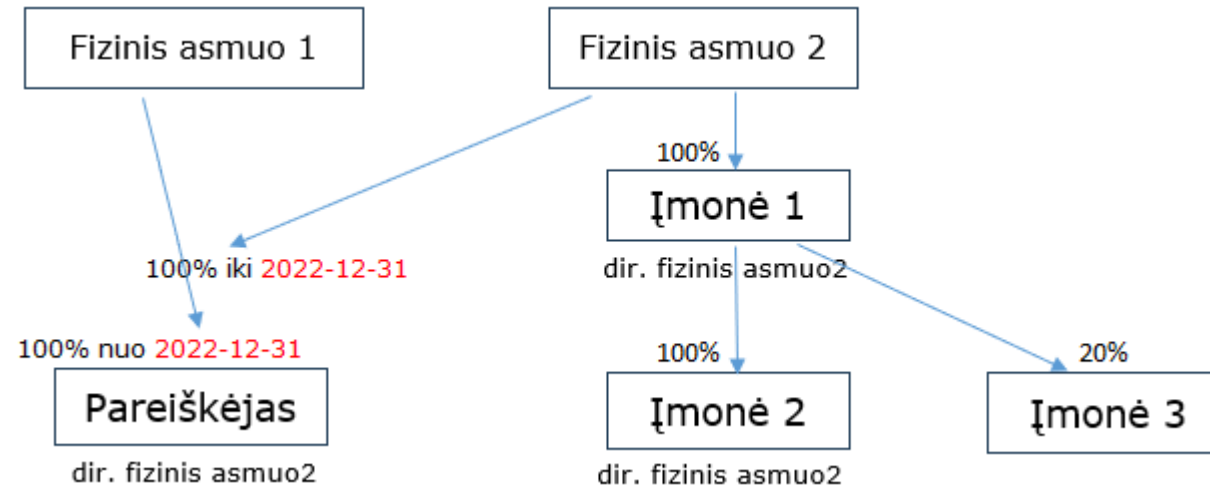
Sąlygos:

- SVV deklaracijoje Pareiškęjas nurodo, kad yra savarankiška įmonė.
- Fizinis asmuo1 ir Fizinis asmuo2 yra sutuoktiniai.
- Fizinis asmuo1 verčiasi ekonomine veikla – nuomoja nekilnojamą turtą.
- Pareiškęjo ir Įmonės1 veikla – gatavų tekstilės dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba.
- Abi įmonės yra įregistruotos tuo pačiu adresu, naudoja tuos pačius kontaktinius duomenis (telefono Nr., el. pašto adresai), direktorius tas pats asmuo.
- Tarp įmonių sudaryta panaudos sutartis, kuria neatlygintinai suteikia teisę naudotis komercinėmis patalpomis, esančiomis Vilniaus senamiestyje (taip pat tose patalpose veikia Įmonės1 firminė parduotuvė). Patalpos nuosavybės teise priklauso Fiziniam asmeniui1.
- Įmonės yra laidavusios viena už kitą paskolų suteikimo sandoriuose.
- Vienos įmonės prekinis ženklas registruotas kitos įmonės vardu ir kt.

Klausimas: ar SVV deklaracijos duomenys teisingi, t.y. ar Pareiškęjas yra savarankiška įmonė?



Kartu veikiantys fiziniai asmenys + ekonominis vienetas (3 pavyzdys):



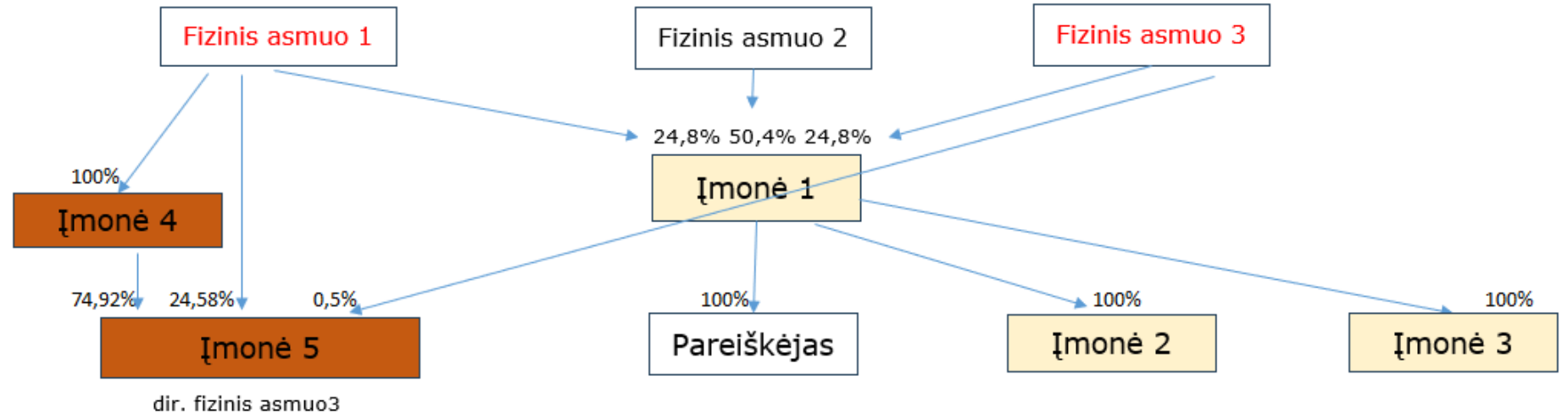
Atsakymas:

Ne, Pareiškęjas nėra savarankiška įmonė, nes:

- Įvertinus visus išdėstytus faktus ir aplinkybes Fizinis asmuo1 ir Fizinis asmuo2, kurie yra sutuoktiniai, yra laikytini kartu veikiančiais asmenimis.
- Per šiuos kartu veikiančius fizinius asmenis tarp įmonių (Pareiškėjas, Įmonė1 ir Įmonė2) susiformuoja SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto a papunktyje nurodytas ryšys, iš vertinimo metu surinktų aplinkybių taip pat matoma, kad įmonės veikia kaip vienas ūkio subjektas, dėl šios priežasties tarp įmonių susiformuoja SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto c papunktyje nurodytas ryšys, todėl įmonės vertinamos kaip susijusios.



Ryšiai per fizinius asmenis + veikimas kartu (4 pavyzdys):



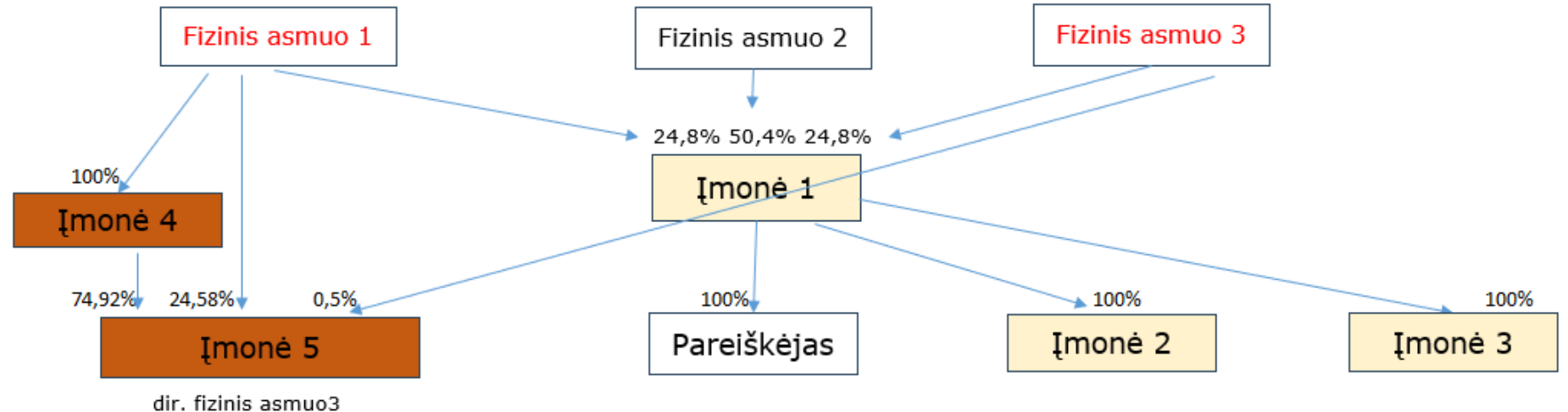
Sąlygos:

- SVV deklaracijoje Pareiškėjo nurodytos susijusios įmonės: Įmonė1, Įmonė2 ir Įmonė3.
- Iš viešai prieinamos informacijos matoma, kad Pareiškėjo, Įmonės4 ir Įmonės5 internetiniuose puslapiuose pateikiami tie patys kontaktiniai asmenys bei tie patys kontaktiniai duomenys (telefonai, el. pašto adresai ir kt.).
- Veikla vykdoma toje pačioje arba susijusioje rinkoje.
- Pareiškėjas gamybinę veiklą vykdo 2500 kv.m. gamybinėse patalpose, kurios nuosavybės teise priklauso Įmonei5. Įmonė5 šias patalpas yra išnuomojusi susijusiai įmonei, kuri **atidavusi panaudai patalpas naudoti Pareiškėjui**.
- Fizinis asmuo1 ir Fizinis asmuo3 yra broliai, o Fizinis asmuo2 – tėvas.

Klausimas: ar SVV deklaracijos duomenys teisingi, t.y. ar Pareiškėjas yra susijęs tik su Įmone1, Įmone2 ir Įmone3?



Ryšiai per fizinius asmenis + veikimas kartu (4 pavyzdys):



Atsakymas:

Ne, nes:

- Įvertinus Pareiškėjo pateiktą bei viešai prieinamą informaciją, vertinama, kad Pareiškėjas, Įmonė 4 ir Įmonė 5 veiklą/dalį savo veiklos vykdo toje pačioje atitinkamoje rinkoje arba gretimose rinkose (vadovaujantis SVV įstatymo nuostatomis, pakanka, kad dalis įmonių veiklos sutaptų, jog šis kriterijus būtų tenkinamas).
- Vadovaujantis SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 2 punkto nuostatomis, Pareiškėjas, Įmonė 4 ir Įmonė 5 vertinamos kaip susijusios įmonės, kadangi tarp šių įmonių per kartu veikiančius fizinius asmenis yra susiformavęs SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto a papunktyje nurodytas ryšys.



www.inovacijuagentura.lt